

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 19. decembra 2013*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Varstvo potrošnikov — Nepoštene poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov — Direktiva 2005/29/ES — Člen 6(1) — Pojem ‚zavajajoča dejanja‘ — Kumulativnost pogojev, naštetih v zadevni določbi“

V zadevi C-281/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Consiglio di Stato (Italija) z odločbo z dne 13. decembra 2011, ki je prispela na Sodišče 6. junija 2012, v postopku

Trento Sviluppo srl,

Centrale Adriatica Soc. coop. arl

proti

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi A. Borg Barthet (poročevalec), predsednik senata, E. Levits, sodnik, in M. Berger, sodnica, generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 26. septembra 2013,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Trento Sviluppo srl in Centrale Adriatica Soc. coop. arl M. Pacilio, odvetnik,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s S. Varonejem in P. Garofolijem, avvocati dello Stato,
- za litovsko vlado D. Kriauciūnas in V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, agenta,
- za madžarsko vlado M. Fehér in K. Szíjjártó, agenta,
- za Evropsko komisijo L. Pignataro-Nolin in M. van Beek, agenta,

* Jezik postopka: italijanščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6(1) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, str. 22).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama Trento Sviluppo srl (v nadaljevanju: Trento Sviluppo) in Centrale Adriatica Soc. coop. arl (v nadaljevanju: Centrale Adriatica) na eni strani ter Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (organ, pristojen za spoštovanje konkurence in pravil trga; v nadaljevanju: AGCM) na drugi glede poslovne prakse teh dveh družb, ki jo je AGCM opredelil kot „zavajajočo“.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 7 Direktive 2005/29 je med drugim navedeno, da ta direktiva obravnava poslovne prakse, ki so neposredno povezane z vplivanjem na odločitve potrošnikov o poslu v zvezi z izdelki.
- 4 Ta direktiva v skladu z uvodno izjavo 11 določa enotno splošno prepoved tistih nepoštenih poslovnih praks, ki izkrivljajo ekonomsko obnašanje potrošnikov.
- 5 V uvodni izjavi 13 navedene direktive je navedeno:

„[...] Enotna skupna splošna prepoved, kakor jo določa ta direktiva, zajema nepoštene poslovne prakse, ki izkrivljajo ekonomsko obnašanje potrošnikov. [...] Splošno prepoved sestavljajo pravila o dveh vrstah poslovnih praks, ki veljata za daleč najobičajnejši, to so zavajajoče poslovne prakse in agresivne poslovne prakse.“
- 6 V uvodni izjavi 14 te direktive je navedeno:

„Zaželeno je, da zavajajoče poslovne prakse zajemajo prakse, vključno zavajajoče oglaševanje, ki z zavajanjem potrošniku preprečijo, da izbere ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in torej učinkovito. [...]“
- 7 Člen 2(e) Direktive 2005/29 pojem „bistveno izkrivljati ekonomsko obnašanje potrošnikov“ opredeljuje kot „uporabiti poslovno prakso z namenom znatno zmanjšati potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in tako povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel“.
- 8 V členu 2(k) te direktive je pojem „odločitev o poslu“ opredeljen kot „vsaka odločitev, ne glede na to ali se potrošnik odloči za dejanje ali opustitev dejanja, ki jo sprejme potrošnik v zvezi s tem, ali izdelek kupiti ali ne, kako in pod kakšnimi pogoji, ali zanj plačati v celoti ali deloma, ga obdržati ali z njim nadalje razpolagati, ali v zvezi z izdelkom uveljavljati katero izmed pogodbenih pravic“.

9 Člen 6(1) navedene direktive določa:

„Poslovna praksa se šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ali če na kakršen koli način, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, četudi je informacija točna[,] glede enega ali več sledečih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel:

[...]

b) glede glavnih značilnosti izdelka, na primer njegove razpoložljivosti [...]

[...]“.

Italijansko pravo

- 10 Zakonska uredba št. 206 – zakon o varstvu potrošnikov (decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo) z dne 6. septembra 2005 (redni dodatek h GURI št. 162 z dne 8. oktobra 2005) vsebuje člen 21(1)(b), ki je bil vstavljen z zakonsko uredbo št. 146 z dne 2. avgusta 2007, s katero je bila med drugim Direktiva 2005/29 prenesena v notranje pravo. Ta člen določa:

„Poslovna praksa se šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ali če na kakršen koli način, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, četudi je informacija točna, glede enega ali več sledečih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel:

[...]

b) glede glavnih značilnosti izdelka, kot je razpoložljivost [...]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 11 Družba Trento Sviluppo v provinci Trento (Italija) upravlja več supermarketov. Ti supermarketi so vključeni v veletrgovsko skupino COOP Italia, katere članica je tudi sama družba Trento Sviluppo.
- 12 Družba Centrale Adriatica opravlja storitve za družbe skupine COOP Italia, katere članica je.
- 13 Družba Centrale Adriatica je marca leta 2008 na nekaterih prodajnih mestih z znakom COOP Italia organizirala prodajno akcijo, v okviru katere so bili po ugodnih cenah ponujeni nekateri izdelki.
- 14 Prodajna akcija je trajala od 25. marca do 9. aprila 2008. V reklamni zloženki je bilo navedeno „do 50-odstotni popust in druge posebne ugodnosti“.
- 15 Med proizvodi, ki so bili po promocijski ceni ponujani v tej reklamni zloženki, je bil prenosni računalnik.
- 16 Potrošnik se je pri AGCM 10. aprila 2008 pritožil, da je bilo to reklamno sporočilo netočno, saj ta računalniški proizvod, ko je v času veljavnosti prodajne akcije odšel v supermarket v Trenti, ni bil na voljo.

- 17 AGMC je na podlagi te pritožbe proti družbama Trento Sviluppo in Centrale Adriatica začel postopek zaradi nepoštenih poslovnih praks v smislu členov 20, 21 in 23 zakonske uredbe št. 206 z dne 6. septembra 2005 – zakon o varstvu potrošnikov. V tem postopku je bila 22. januarja 2009 sprejeta odločba, s katero je bila tema podjetjema naložena denarna kazen.
- 18 Obe družbi sta zoper to odločbo vložili tožbi pri Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regijsko upravno sodišče v Laciju), ki sta bili zavrjnjeni.
- 19 Družbi Trento Sviluppo in Centrale Adriatica sta nato zoper odločbi navedenega sodišča vložili pritožbi pri Consiglio di Stato.
- 20 Predložitveno sodišče dvomi glede obsega pojma „zavajajoča poslovna praksa“ v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29. V zvezi s tem se sprašuje, ali mora zadevna poslovna praksa, da se šteje za zavajajočo, izpolniti pogoj iz zadnjega dela uvodnega stavka člena 6(1), v skladu s katerim mora biti mogoče, da ta poslovna praksa vpliva na potrošnikovo odločitev o poslu. Sprašuje se, ali je ta pogoj dodan k alternativnim pogojema, navedenima v prvem delu tega stavka, torej, da so vsebovane informacije napačne ali lahko potrošnika zavajajo, ali pa je navedeni pogoj upošteven za drug primer zavajajoče poslovne prakse.
- 21 Predložitveno sodišče v zvezi s tem meni, da je težava pri razlagi člena 6(1) Direktive 2005/29 posledica razlik med jezikovnimi različicami. Italijanska jezikovna različica (v kateri, je uporabljena besedna zveza „e in ogni caso“) ter nemška jezikovna različica (v kateri, je uporabljena besedna zveza „und [...] in jedem Fall“) naj bi se nanašali na splošno določbo, na podlagi katere se poslovna praksa zaradi samega dejstva, da lahko vpliva na potrošnikovo odločitev o poslu, šteje za zavajajočo. Iz angleške jezikovne različice (v kateri je uporabljena besedna zveza „and in either case“) in francoske jezikovne različice (v kateri je uporabljena besedna zveza „et dans un cas comme dans l'autre“) pa naj bi bilo razvidno, da je zavajajoča poslovna praksa lahko podana le, če je izpolnjen eden izmed alternativnih pogojev, navedenih v prvem delu stavka tega člena, in pogoj, da poslovna praksa lahko vpliva na potrošnikovo odločitev o poslu.
- 22 V teh okoliščinah je Consiglio di Stato prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je člen 6(1) Direktive 2005/29/ES, kar zadeva del, v katerem so v italijanskem besedilu uporabljene besede ‚e in ogni caso‘ (v vsakem primeru), treba razumeti tako, da za obstoj zavajajoče poslovne prakse zadošča že eden od elementov iz prvega dela navedenega odstavka, ali pa je za obstoj take poslovne prakse potreben še drug element, kot je zmožnost poslovne prakse, da izkrivi potrošnikovo odločitev o poslu?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 23 Predložitveno sodišče s vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba poslovno prakso šteti za „zavajajočo“ v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29 že, če vsebuje napačne informacije ali če lahko zavede povprečnega potrošnika, ali pa mora biti navedena praksa tudi taka, da lahko potrošnik zaradi nje sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.
- 24 Člen 6(1) Direktive 2005/29 določa, da se poslovna praksa šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ali če na kakršen koli način, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika med drugim glede glavnih značilnosti izdelka, kot je njegova razpoložljivost, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

- 25 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so v španski, angleški in francoski jezikovni različici navedenega člena 6(1) uporabljene besedne zveze „y en cualquiera de estos casos“, „and in either case“ in „et dans un cas comme dans l'autre“, čeprav je v italijanski različici uporabljena besedna zveza „e in ogni caso“, za katero predložitveno sodišče meni, da vsebuje izraze, zaradi katerih je neke vrste „končna določba“, na podlagi katere je poslovno prakso mogoče šteti za zavajajočo že na podlagi tega, da lahko izkrivi ekonomsko vedenje potrošnika. Iz besednih zvez teh treh jezikovnih različic, ki se izrecno navezujejo na dva dejanska stana glede zavajajoče narave poslovne prakse, je razvidno, da mora poslovna praksa tudi povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi.
- 26 V skladu z ustaljeno sodno prakso se formulacija določbe prava Unije, ki se uporablja v eni od jezikovnih različic, ne more uporabljati kot edina podlaga za razlago te določbe oziroma glede tega ne more imeti prednosti pred drugimi jezikovnimi različicami. Tak pristop namreč ne bi bil združljiv z zahtevo po enotni uporabi prava Unije. V primeru razlik med različnimi jezikovnimi različicami je treba sporno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (glej sodbi z dne 12. novembra 1998 v zadevi *Institute of the Motor Industry*, C-149/97, Recueil, str. I-7053, točka 16, in z dne 25. marca 2010 v zadevi *Helmut Müller*, C-451/08, ZOdl., str. I-2673, točka 38).
- 27 Na prvem mestu je treba glede splošne sistematike člena 6(1) Direktive 2005/29 opozoriti, da so zavajajoče poslovne prakse v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29 določena kategorija nepoštenih poslovnih praks, prepovedanih v njenem členu 5 (glej v tem smislu sodbi z dne 23. aprila 2009 v združenih zadevah *VTB-VAB in Galatea*, C-261/07 in C-299/07, ZOdl., str. I-2949, točka 55, in z dne 19. septembra 2013 v zadevi *CHS Tour Services*, C-435/11, točka 37).
- 28 Poslovna praksa je v skladu s členom 5(2) te direktive nepoštena, če nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti in bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika v zvezi z izdelkom (zgoraj navedeni sodbi *VTB-VAB in Galatea*, točka 54, in *CHS Tour Services*, točka 36).
- 29 V skladu s členom 2(e) Direktive 2005/29 pomeni „bistveno izkrivljati ekonomsko obnašanje potrošnikov“ uporabiti poslovno prakso z namenom znatno zmanjšati potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in tako povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Iz tega je mogoče sklepati, da je praksa nepoštena v smislu člena 5 Direktive 2005/29, če lahko povzroči, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.
- 30 Ker so zavajajoče poslovne prakse, navedene v členu 6 Direktive 2005/29 posebna kategorija nepoštenih poslovnih praks, navedenih v členu 5(2) navedene direktive, morajo nujno izpolnjevati vse bistvene elemente te nepoštenosti in zato element možnosti, da praksa bistveno izkrivi ekonomsko obnašanje potrošnika, tako da ta sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.
- 31 Na drugem mestu je treba glede cilja člena 6(1) Direktive 2005/29 ugotoviti, da temelji na členu 169 PDEU in da je njegov namen zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov s približevanjem predpisov držav članic o nepoštenih poslovnih praksah, ki škodijo ekonomskim interesom potrošnikov. V uvodni izjavi 7 Direktive 2005/29 je navedeno, da ta direktiva obravnava poslovne prakse, ki neposredno vplivajo na poslovne odločitve potrošnikov v zvezi z izdelki. V uvodni izjavi 11 te direktive je navedeno, da ta direktiva določa enotno splošno prepoved nepoštenih poslovnih praks, ki izkrivljajo ekonomsko obnašanje potrošnikov. Iz uvodne izjave 13 navedene direktive je razvidno, da sta daleč najobičajnejši vrsti poslovnih praks zavajajoče poslovne prakse in agresivne poslovne prakse, ki upravičujeta sprejetje posebnih pravil za boj proti njim. V skladu z uvodno izjavo 14 te direktive pojem „zavajajoče poslovne prakse“ zajema prakse, ki z zavajanjem potrošniku preprečijo, da izbere ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in torej učinkovito.
- 32 Iz tega je razvidno, da Direktiva 2005/29 z namenom zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov določa splošno prepoved nepoštenih poslovnih praks, ki izkrivljajo njihovo ekonomsko obnašanje.

- 33 Iz tega sledi, da mora med drugim biti mogoče, zato da se poslovna praksa šteje za „zavajajočo“ v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29, da ta povzroči, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi.
- 34 Ta razlaga je bila poleg tega potrjena tudi s sodno prakso Sodišča. Iz točke 47 sodbe z dne 15. marca 2012 Pereničová in Perenič (C-453/10) in točke 42 zgoraj navedene sodbe CHS Tour Services, je razvidno, da se poslovna praksa šteje za zavajajočo v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29, če vsebuje zavajajoče informacije in če lahko potrošnik zaradi nje sprejme odločitev o poslu, ki je ne bi sprejel, če take prakse ne bi bilo.
- 35 Dalje, zato da se predložitvenemu sodišču zagotovi vse elemente, ki jih potrebuje za razsojo spora, ki ga obravnava, je treba določiti tudi obseg pojma „odločitev o poslu“ v smislu člena 2(k) Direktive 2005/29. Ker se poslovna praksa iz zadeve v glavni stvari nanaša na informacije o razpoložljivosti proizvoda po ugodni ceni v določenem obdobju, je treba namreč ugotoviti, ali je mogoče pripravljajna dejanja za morebitni nakup proizvoda, kot je odhod potrošnika do trgovine ali vstop v njo, šteti za odločitev o poslu v smislu navedene direktive.
- 36 Iz besedila člena 2(k) Direktive 2005/29 je razvidno, da je pojem „odločitev o poslu“ opredeljen široko. V skladu s to določbo je odločitev o poslu namreč „vsaka odločitev, [...] ki jo sprejme potrošnik v zvezi s tem, ali izdelek kupiti ali ne [ter] kako in pod kakšnimi pogoji“. Ta pojem torej ne zajema le odločitve o nakupu ali nenakupu proizvoda, ampak tudi odločitev, ki je s prvonavedeno odločitvijo v neposredni zvezi, med drugim odločitev o vstopu v trgovino.
- 37 Tudi člen 3(1) te direktive podpira tako razlago, saj se v skladu s to določbo navedena direktiva uporabi za nepošteno poslovne prakse podjetij v razmerju do potrošnikov pred, med in po poslovni transakciji v zvezi z nekim proizvodom.
- 38 Na postavljeno vprašanje je treba torej odgovoriti, da je treba poslovno prakso šteti za „zavajajočo“ v smislu člena 6(1) Direktive 2005/29, če vsebuje napačne informacije ali če lahko zavede povprečnega potrošnika in če lahko potrošnik zaradi nje sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Člen 2(k) te direktive je treba razlagati tako, da pojem „odločitev o poslu“ zajema vsako odločitev, ki je v neposredni zvezi z odločitvijo o nakupu ali nenakupu proizvoda.

Stroški

- 39 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

Poslovno prakso je treba šteti za „zavajajočo“ v smislu člena 6(1) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah), če vsebuje napačne informacije ali če lahko zavede povprečnega potrošnika in če lahko potrošnik zaradi nje sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Člen 2(k) te direktive je treba razlagati tako, da pojem „odločitev o poslu“ zajema vsako odločitev, ki je v neposredni zvezi z odločitvijo o nakupu ali nenakupu proizvoda.

Podpisi